

Pastaruoju metu nuvilnijo ne viena kaltinimų seksualiniu priekabiavimu banga. Kaltinami šiuo gėdingu nusikaltimu yra ne šiaip niekam nežinomi žmonės, greičiau priešingai – visuomeninės figūros, formuojančios kultūrinį kontekstą šalyje bei dariusios ir darančios nemažą įtaką visuomenei ir netgi tapę Lietuvos kultūros istorijos dalimi.

Kiekvienas Lietuvos gyventojas buvo panardintas į intymias detales įvykių, kurie buvo nušviesti įvairiose plokštumose, skirtingais rakursais. Socialiniai tinklai ir portalai sprogo nuo besimėgaujančių komentuoti prisidengiant anonimiškumo kauke ir pasigardžiuojant pikantiškomis detalėmis.

Iš šono žvelgiant į šią situaciją apima siaubas: metami baisiausi ir šlykščiausi kaltinimai nusikaltimu, už kurį kiekvienoje civilizuotoje arba pretenduojančioje ja būti šalyje, kur vyrauja įstatymo ir teisės viršenybė, būtų pradėtas ikiteisminis tyrimas su visais iš jo išplaukiančiais procesiniais veiksmais. Kas gi vyksta pas mus? Tyrimas ar viešas diskursas? O gal minios teismas, raganų medžioklė?

Ar kas nors iš mūsų gali pasakyti, kokia šių įvykių atomazga? Ar tai tik dar vienas viešas apdergimas net nesistengiant iš tiesų išsiaiškinti, kas įvyko, kas kaltas ir kas nuskriaustas? Kas laukia tų, kuriuos apkaltino, ir tų kurie kaltino? Kas bus, jei paaiškės, kad viskas buvo visiškai KITAIP? Kas už tai atsakys? Visuomenė, smagiai sau komentavusi visas intymias detales, užlipdžiusi nusikaltėlio ir aukos etiketes? Kaltinamieji, kuriems buvo viešai mesti kaltinimai, detalizuojant netgi ne vienerių metų senumo įvykius ar aukos, tylėjusios, bet galų gale išdrįsusios atskleisti šlykščią paslaptį? Ar teisėsaugos institucijos imsis tirti šiuos, nepaprastą rezonansą visuomenėje įgavusius faktus (ar tai faktai?)? Koks bus tų tyrimų rezultatas ir kodėl ši banga tiek pasaulyje tiek Lietuvoje kilo būtent dabar? Ar ne per anksti mes skelbiame nuosprendį, teisiname nukentėjusius ar smerkiame kaltuosius?

Juk iš tiesų dabar mes kalbame ne apie prozišką seksualinio priekabiautojo ir jo aukos atvejį. Mes kalbame apie tai, kad mūsų valstybėje teisingumą vykdo ne tam sukurtos institucijos, o minia, apsiginklavusi šiuolaikiniu nuomonės formavimo instrumentu – socialiniais tinklais. Aš tikrai nenoriu užčiaupti burnos laisvam žodžiui. Aš tiesiog noriu, kad viskas būtų savo vietose: jei įvyko nusikaltimas ir yra nukentėjusi pusė, nusikaltimas turi būti išaiškintas ir jeigu kaltė yra įrodoma, kaltasis turi būti nubaustas, o nukentėjusiam – atlyginta. Šiandien stebiu, tik apsižodžiavimą žiniasklaidoje ir socialiniuose tinkluose, kuris neišsirutulioja į jokių teisinių veiksmus ar pasekmes. O žmonės jau nuteisiami ar išteisinami, pasmerkiami ar išaukštinami.

Kodėl taip yra? Kodėl mes iš pradžių nuteisiam, o po to bandom aiškintis, kas įvyko jeigu apskritai aiškinamės, kas įvyko iš tiesų. Kodėl niekas nejaučia atsakomybės už ištartą žodį, galintį sukelti pačias žiauriausias pasekmes tam, kurio adresu jis yra pasakytas? Ir čia kalbu ne tik apie pastarųjų mėnesių, savaitių ir dienų gvildenamus skirtingų asmenų „sekso skandalus“. Juk dar neseniai į dienos šviesą buvo išvilktas neva tai faktas apie D. Banionio, G. Sondeckio ir vyskupo V. Sladkevičiaus „darbą“ į KGB struktūrose. Juk kalbama buvo ne apie Joną Jonaitį ir Petrą Petraitį – niekam nežinomus asmenis. Kalbama buvo apie žmones, kurių nuopelnais niekas niekada neabejojo ir netgi tuos nuopelnus ordiniais įvertino. Kada mes, Lietuvos žmonės, sužinosime – tai kaip ten buvo iš tikrųjų? Ar yra kokia nors žinyba ar struktūra, atsakinga, už „paviešintų“ faktų tikrumą. Kas atsiprašys iškeliausių anapilin ir negalinčių apsiginti žmonių artimųjų už šeimos vardo suteršimą? Ar kam nors šiandieną Lietuvoje yra akivaizdu, kad du itin Lietuvai nusipelnę žmonės buvo KGB agentai?

Yra ir dar daugiau neatsakytų klausimų ir nutylėtų dalykų, į kuriuos atsakymo niekas negavo: antai, kaip vertinti lietuvių žurnalistės R. Janutienės parašytą knygą apie Lietuvos valstybės Prezidentę D. Grybauskaitę ir nupiešta jos portretą; arba knygą apie Lietuvos „Sąjūdžio“ patriarchą V. Landsbergį, laužančias ne tik daugybės Lietuvos gyventojų stereotipus, bet ir žlugdančias jų tikėjimą tais žmonėmis, kurių gyvenimo istorijos yra aprašomos? Jei tai šmeižtas, tai kodėl niekas nepareikalavo knygų autorės atsakomybės? O jei – ne šmeižtas..., tuomet, kas pasakys, kad karalius nuogas?

Ar mes netampame marionetėmis, kurias kažkas sumaniai tampo už virvučių, pamesdamas pusiau tariamos tiesos, pusiau tariamo melo informaciją? Ar mes nepasiduodame emocijoms ir šventai tikėdami savo teisumu, pilame vandenį ant visai kito malūno, nei yra iš tiesų? Ar mes bandome aiškintis, kas vyksta iš tiesų, kodėl būtent šiuo metu ir kam visa tai naudinga? Galų gale, ar mes neužmirštame, kad pasaulyje senai žinoma nekaltumo prezumpcija, teismo teisė nustatyti, kas teisas, kas kaltas ir viešpatuoti turi teisminis, o ne feisbukinis, minios ar dar kieno nors sugalvotas teisingumas?

Visas negeroves mes nurašome sovietiniams laikams, kuomet visi neva tai vogė, skundė kaimyną ar stojo į Komunistų partiją. Vasario 16-ąją minėsime 100 atkurtos Lietuvos nepriklausomybės metų. Beveik tris dešimtis metų mes kuriame naują, laisvą nuo užsienio šalies okupacijos, modernią valstybę. Tai yra laikotarpis, kuomet gimė ir užaugo kelios naujos kartos, nesusidūrusios su sovietmečiu. Šios kartos gimė ir augo laisvės sąlygomis ir joms turėtų būti nepakančios melui ir dvigubiems standartams. Tik ar taip iš tiesų yra?

XXI amžius yra didžiulių informacinių srautų cirkuliavimo amžius. Tai suteikia didžiules galimybes žaibiškai formuoti visuomenės nuomonę, kitaip tariant, nuteisti ir „nužudyti“ žodžiu bet ką ir bet kada. Galima tai vadinti diskusija ar žodžio laisve, tačiau realiai tai –

minios nuosprendis be galimybės apsiginti. Ar tokią visuomenę ir Valstybę mes norime kurti? Ar tokioje Valstybėje ar visuomenėje mes norime gyventi? Ar tokią Valstybę galime vadinti Laisva Lietuvos valstybe? Manau, kad ne.

Get real time update about this post category directly on your device, subscribe now.

[Subscribe](#)